

sættelse af Statskirken, løstnet fra Baand, for hvilke det var Tanken at frigjøre den, men skulde enhver Forandring i Kirkens Ordning betragtes som et Indgreb i Folkekirkens Ret, hvad dømmes da den høitærede Minister om Loven af 13de April 1851, som ordner de fra Folkekirken afvigende Troessamsfunds Forhold? Er der et eneste Menneſte, som vil nægte, at man netop gennem denne Lov, som er beregnet paa at ordne de anerkjendte Troessamsfunds Stilling, paa mange Maader har foregrebet Bestemmelser, som henhøre til Folkekirkens Forsatning? Man har deri givet Forfrister om mange Ting, som ikke vedkomme de anerkjendte afvigende Troessamsfund, men Folkekirken, ved hvilke man dog, da hine kom til at staae i en gjensidig Forbindelse med Folkekirken, ikke har gjort Indgreb i dennes Ret, i alt Fald har den lovgivende Magt substændigt anerkjendt, at der ikke er steet noget saadant Indgreb. I det Hele taget har Folkekirken netop gennem denne Lov faaet en Stilling, som gjør, at jeg vil ikke sige de afvigende anerkjendte, men blot de afvigende Troessamsfund bevæge sig med langt større Frihed, end Folkekirken selv. Det er en Selvsølge, hvad Enhver ogsaa veed, at de afvigende Troessamsfund have deres Regler at følge, men saasnart de ikke angribe Statens Interesser, bevæge de sig med stor Frihed. Folkekirken bevæger sig derimod ikke med Frihed, men med Tunghed og under indskrænkende Baand. Jeg siger derfor gjentagende, at der er en stærk Opfordring til at gjøre Indrømmelser, og til at gjøre dem i den i Lovforslaget antydede Retning, men der er endnu en anden Betragtning, som for mig har stor Betydning. Spørger man sig selv, hvad Følgen vil blive, naar man ikke gjør Folkekirken Indrømmelser, men strækkes tilbage derfra, fordi man siger, at man derved gjør Indgreb i Folkekirkens Ordning, saa siger jeg, at Følgen ikke vil blive nogen anden, end at en stor Deel af Folkekirkens Medlemmer, og vistnok mange Gange netop saadanne, som den fremfor Alt skulde søge at beholde i sin Midte, blive nødsagede til at træde ud af den. Folkekirken siger altsaa til Personer, der med Hengivenhed, Tillid og Ærlighed hænge ved den:

I maae ikke samles med os Andre om det Midtpunkt, som Folkekirken danner ved den fælles Tro og den fælles Bekjendelse. Kan man tænke sig noget mere Unaturligt, end ved Nægtelsen af Indrømmelser at drive dem ud af Folkekirken, der ere stillede saaledes, at de netop ere stiftede til saa godt som Noget at samle sig om det Midtpunkt, som Folkekirken danner? Overveier man navnlig fra Lovgivningens Side, hvad Følgen vil blive af, at man saaledes bringer Medlemmer til at udtræde af Folkekirken ved at nægte Indrømmelser? Den ærede Rigsdagmand, som havde Ordet før mig, sagde, at man kunde vente den Indvending — eller i alt Fald kom det som en Bemærkning fra ham. — at man kunde anerkjende disse Samsfund, og at de derved kunde komme i Besiddelse af den Frihed, de ønske. Jeg troer imidlertid, at Enhver, som vil komme med den Erindring, glemmer, at der efter Grundloven kun er Tale om Folkekirken og om de fra denne afvigende Troessamsfund, men naar man vilde sige, at de til Folkekirken Hørende, som man driver ud af den, fordi man ikke vil gjøre Indrømmelser, der ikke vedkomme Grundlaget for Folkekirkens Tro og for dens Bekjendelse, som i Cæt og Alt vilde underkaste sig dens Liturgi, og som vilde være undergivne et Tilſyn af dens Provster og Biskopper, danne et fra Folkekirken afvigende Troessamsfund, vilde man komme i den største Forlegenhed, ikke blot ved Betragtning af Grundlovens Bestemmelser i den Henseende, men ogsaa ved Anvendelsen af de Bestemmelser i Lovgivningen, som senere ere givne med Hensyn til dem. Vilde man t. Ex. antage, at de, der bleve stillede saaledes, skulde gaae ind under Loven af 13de April 1851, og at der, under de i Loven angivne Betingelser, for dem kunde blive Spørgsmaal om borgerligt Ægteskab, og i det Hele taget om det, som i den nævnte Lov heelt igjennem er knyttet til den Betingelse, at det er et afvigende Troessamsfund, hvorom der er Tale? Nei, fra hvilken Side jeg ogsaa betragter Sagen, kommer jeg dog til det Resultat, at det er fornødent at gjøre Indrømmelser, hvorved en større Frihed kan opnaaes, hvorved disse thængende Baand kunne løses. Jeg antager,